

Література:

1. Знаки та символи. *Трипільська культура*. 2016. URL: https://trypillianculture.blogspot.com/p/blog-page_82 (дата звернення: 11.03.2025).
2. Образотворче мистецтво Київської Русі. 2014. URL: <https://kyiwdavnmust.blogspot.com/2014/05/blog-post> (дата звернення: 11.03.2025).
3. Сакральне мистецтво Київської Русі «під знаком візантійської цивілізації». *RISU*. 2017. URL: https://risu.ua/sakralne-mistectvo-kijivskoj-rusi-pid-znakom-vizantiyskoji-civilizaciji_n86692 (дата звернення: 11.03.2025).
4. Вивчаємо своє: чотири традиційні українські розписи. *Українки*. 2022. URL: <https://ukrainky.com.ua/vyvchayemo-svoje> (дата звернення: 11.03.2025).
5. Паранько Н., Гайова І. Народні орнаменти в творчості українського художника Миколи Самокиша. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., 23 травня. 2020 р. Київ : КНУТД 2020. С. 66–69.
6. Студенець Н. Матеріали з історії хатнього настінного розпису в архіві Стефана Таранушенка. *Студії мистецтвознавчі*. 2015. № 4. С. 109–119.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-545-7-23>

**ENERGY-SAVING PRINCIPLES
OF ARCHITECTURAL DESIGN IN UKRAINE**

**ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ПРИНЦИПИ
АРХІТЕКТУРНОГО ДИЗАЙНУ В УКРАЇНІ**

Krasnyy E. K.

*Senior Lecturer at the Department
of Architecture and Design
National University "Chernihiv
Polytechnic"
Chernihiv, Ukraine*

Красний Е. К.

*старший викладач кафедри
архітектури та дизайну
Національний університет
«Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

Вступ. Нові реалії в Україні, пов'язані з війною, вимагають нових підходів в організації архітектурного середовища та переосмислення трансформаційних процесів в архітектурному дизайні з урахуванням

енергозбереження. Руїнації життєвого середовища та інфраструктури внаслідок воєнних дій призвели до жорсткої економії енергоресурсів, що матиме вплив на подальший розвиток архітектурного середовища в Україні. Відновлення зруйнованих регіонів ставить перед архітекторами та дизайнерами складне завдання, яке потребує нових рішень з урахуванням принципів енергозбереження в архітектурному просторі України. У сучасному світі, де людина має можливість повною мірою користуватися благами прогресу, буде особливо важливо навчитися правильно використовувати природні ресурси, навчившись повною мірою використовувати природу, не шкодячи їй, а дбайливо використовуючи її, можна створювати екологічно чисті будинки, що будуть не тільки практичними, а й естетичними, при цьому зберігаючи природні ресурси.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення перспектив застосування принципів енергозбереження в архітектурному дизайні та проектуванні для відновлення життєвого простору в Україні.

Результати. Наразі, з огляду на напружену енергетичну та екологічну ситуацію в країні, варто більше уваги приділяти оптимізації витрачених природних ресурсів на спорудження будівель. Необхідно прагнути до того, щоб будівля була побудована з мінімальною кількістю витрачених природних матеріалів, а також, щоб викиди відходів прагнули до нуля. Звісно, на початкових етапах переходу на екобудівництво доведеться витратити досить велику кількість коштів, але всі проекти виправдають вкладені в них кошти після того, як природні ресурси країни перестануть настільки стрімко виснажуватися. Саме тому принцип енергозбереження в архітектурному дизайні та проектуванні вигідний не тільки для жителя країни, а й для держави. При створенні архітектурного середовища необхідно використовувати поновлювані ресурси для забезпечення енергією, такі як: сонячне світло, вітер, вода. Авжеж, в дизайнерських проектах, слід використовувати ресурси даної території, тобто варто будувати будинки, що забезпечують себе електрикою за рахунок поглинання сонячної енергії тільки в регіонах, де більшу частину року світить сонце. Так само економічно не вигідно вкладати кошти в будівництво будинків з вітраками на дахах у регіонах, де відсутні постійні і сильні вітри. В Україні будівництво енергетично ефективних будинків тільки починає розвиватися в порівнянні з країнами Європи, де будівництво таких будинків користується популярністю вже десятки років. Основною причиною, по якій розвиток будівництва енергоефективних будинків в Україні не розвиненим, полягає в тому, що одиниця житлової площі в такому будинку виходить на 8–13% дорожче, ніж в будинку традиційної побудови. Це є одним з стримуючих чинників реалізації

енергоефективних технологій архітектурного дизайну в нашій країні. [1, с. 18] Однією з важливих умов енергозберігаючих будівель є раціональний вибір засобами об'ємно-планувальної структури та будівельних конструкцій будівлі, що забезпечують мінімальну кількість енергії, необхідної для її експлуатації. Будівлю можна образно порівняти з посудиною, що має стінки, усередині якої міститься енергія, що витрачається на створення комфортного мікроклімату, і яка поступово розсіюється через їхні огорожувальні поверхні, зокрема, через тепловтрати. Завдання проектувальника полягає в тому, щоб створити об'єкт із такою зовнішньою формою і з такою внутрішньою структурою, щоб розсіювання енергії через огорожувальні поверхні було мінімальним, також має враховуватись визначення раціонального положення будівлі в середовищі. На відміну від застарілих будівельних конструкцій слід використовувати сучасні енергоефективні та теплоізоляційні матеріали, наприклад, такі як: газобетон, пластмас, гіпс, 3-скляні вікна. Найважливішою тенденцією найближчих десятиліть повинен стати масовий перехід від «архаїчних» методів зведення будинків безпосередньо на будівельних майданчиках (on-site manufacturing) до збірного-модульного (офсайтного) житлового будівництва. [2, с. 20] Перспективним методом проектування в архітектурному дизайні є створення заглиблених житлових будинків за принципом: земля захищає будинок від вітру та холоду. Влітку заглиблені споруди практично не потребують охолодження повітря в приміщеннях, оскільки воно охолоджується за рахунок віддачі тепла через конструкції (підлогу, стіни, покриття) ґрунтовій обсіпці. Спеціальні заходи охолодження можуть знадобитися тільки в особливо жаркі періоди. У зимовий же час ґрунтова обсіпка значно зменшує тепловтрати споруди за рахунок створюваного додаткового термічного опору, практичного виключення неконтрольованої інфільтрації холодного повітря через нещільність конструкцій, а також істотної зміни амплітуди добових і сезонних коливань температур. [3, с. 63]

Висновки. Дослідження показало, що в умовах актуальних енергетичних, екологічних та економічних проблем сьогодення активізуються енергозберігаючі принципи архітектурного дизайну для відновлення життєвого простору в Україні. Раціональне та ефективне використання енергетичних ресурсів покращить екологічне та економічне становище в країні, створить умови для енергетичної незалежності України. Енергозберігаючі принципи архітектурного дизайну сприятимуть появі нової архітектури в Україні, яка буде наближена до сучасної європейської урбаністики.

Література:

1. Мелконова І. В., Романченко Ю. А. Підвищення енергоефективності житлових будівель. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 5 (269). С. 17–19.
2. Сердюк В. Р., Франишина С. Ю. Енергозбереження в будівництві – вимога сьогодення. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2009. № 4. С. 17–21.
3. Цигичко С. П. Екологія в архітектурі і містобудуванні : навч. посібник / С. П. Цигичко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ. 2012. С. 62–66.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-545-7-24>

COMPONENTS OF BIONICS IN COSTUME DESIGN

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ БІОНІКИ В ДИЗАЙН-ПРОЄКТУВАННЯ ОДЯГУ

Mosendz O. O.

*Doctor of the Philosophy, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Fine Arts and Design
Oles Honchar Dnipro National
University
Dnipro, Ukraine*

Мосендз О. О.

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри образотворчого
мистецтва та дизайну
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Останнім часом все більше дизайнерів звертають увагу на можливість, які дає впровадження біоніки при створенні об'єктів дизайну. В архітектурному та предметному біодизайні використання конструктиву, структур, внутрішніх механізмів та поверхонь природних форм має давню історію. Суспільство розвивалося вдосконалюючи своє матеріальне середовище, постійно звертаючи увагу на природне оточення, в якому за тисячоліття еволюція відшліфувала природні форми, зробивши їх максимально пристосованими до умов існування. Вивчення цих форм, їх аналіз, структурування і використання як першоджерело є актуальною темою в дизайні. Однією зі сфер дизайну, в якій все більше уваги приділяється біоніці, є дизайн костюму. Тема біоніки останнім часом все більше вивчається мистецтвознавцями, дизайнерами [2, 3, 5–8]. Дослідники цієї теми окремо розглядають